

HAYALİMİZDEKİ TÜRKİYE*

Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu

Kayseri Yüksek Öğrenim ve Yardım Vakfı'nın son Genel Kurul Toplantısında yaptığım konuşmada aynen şu cümleler yer almıştı :

«Daha dün gibi anımsıyorum: Bu vakfın kuruluş çalışmaları için yapılan ilk toplantıların birinde arkadaşlarıma şöyle demiştim: Kayseri Yüksek Öğrenim ve Yardım Vakfı mutlaka kurulacak ve onun öncülüğü ve desteği ile Kayseri Üniversitesi mutlaka doğacaktır. O zaman Tanrı izin verirse söz veriyorum, cübbemi alarak Kayseri'ye koşacak ve Kayseri Üniversitesi'nin öğretime açılış töreninde ilk dersi ben vereceğim.»

Büyük bir içtenlik ve coşku ile söylenen bu sözler, o zaman belki tatlı bir temenni idi; fakat bugün mutlu bir gerçeğin ifadesi olmuştur.

Kayseri Üniversitesi'nin bu açılış gününde İşletme Fakültesinde, sizlerin huzurunda sevgili evlâtlarımıza ilk dersi vermek bahtıyarlığını Tanrı işte bana nâsîp etmiş bulunuyor. Bir fânî için bundan daha yüce bir şeref ve mazhariyet az görülür.

Bu imkânı yaratanlara herşeyden önce Kayseri Yüksek Öğrenim ve Yardım Vakfı adına en içten teşekkürlerimizi ifade etmek isterim.

Özellikle bu mutlu günümüzde Kayseri'ye kadar gelen, başta sayın Prof. Dr. Osman Okyar olmak üzere kurucu Üniversitemiz Hacettepe'nin değerli Öğretim Üyelerine; Kayseri Üniversitesi Yasasını hazırlayıp, parti ayırımı yapmaksızın, birlikte imzalayarak meclislerden süratle çıkartan başta sayın Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu olmak üzere tüm parlamenterlerimize; ve maddi-manevi yardımla-

* Bu yazı merhum Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun o zamanki adıyla Kayseri Üniversitesi İşletme Fakültesinin açılışında verdiği açılış dersinin metnidir.

rıyla bu sonucun alınmasında büyük emekleri geçen aziz hemşeh-rilerimize Vakıf Yönetim Kurulu adına sonsuz şükranlarımızı suna-rak, dersimize başlamak istiyorum.

Ancak Kayseri Üniversitesi'ndeki bu ilk dersi sizlere alışılmışın dışında, değişik biçimde ve değişik bir ortamda vermeyi düşünüyorum. Öyle bir ortam ki, bugün belki hayal sayılır ama, yarın bunun da bir gerçek olması pekâlâ mümkündür ve bu imkân bizlerin ve tişme, düşünme, isteme tarz ve kararına bağlıdır.

Evet arkadaşlar, şimdi hepimiz gözlerinizi kapayınız ve gerçek-lerle hayalleri, birbirinden ayırma yeteneğine henüz erişemediğiniz çocukluk çağınızda annelerinizin, ninelerinizin anlattığı masallarda olduğu gibi kanatlı meleklerin çektiği, zaman ve mesafe kavramla-rını silerek bir anda alıp götürdüğü uçan arabalar'a bininiz ve be-nim açın diyeceğim ana kadar gözlerinizi kapalı tutunuz... Evet, açınız şimdi gözlerinizi...

Hayretinizi, şaşkın bakışlarla etrafı seyredişinizi anlayışla kar-sılıyorum, çünkü artık başka bir âlemdesiniz, adetâ bir hayal ül-kesindesiniz; bir kördüğümü çözmeye çalışır gibisiniz.

Toprak aynı toprak; dağlar, denizler hep aynı. Yine sizin doğup büyüdüğünüz yerlerdesiniz. Yine, özgürlük türkülerinizin yankılarını dinlediğiniz dağlardır gördükleriniz; mavi sularında serinlediğiniz denizlerin dalgalarından çıkıyor kulaklarınızı okşayan o sesler. Şafak-larda yüzen, dalgalanan bayrak, bizim (albayağımız) dır, ruhlara kadar dolan, afaki çınlatan millî marş, yine bizim (İstiklâl Marşımız) dır. Evet yine Türkiye'de, yine güzel Vatanımızdasınız. Fakat buna rağmen bir başka ortamda, bir başka âlemde hissetmektesiniz ken-dinizi. Hayretiniz, şaşırmanız bundan ileri geliyor. Hemen söyleyeyim, çünkü siz artık (HAYALİMİZDEKİ TÜRKİYE) desiniz.

İşte bu derste sizlere Hayalimizdeki Türkiye'yi gezdirecek, is-tikbaldeki Türkiye'yi tanıtmaya çalışacağım :

I — İsterseniz ilk olarak (**Adalet Mülkün Temelidir**) vecizesini kapılarına asmakla kalmayan, fakat tüm anlamıyla Adaleti Mülkün Temeli olarak kabul edip uygulayan (**Mahkemeler**) den başlayalım gezimize :

Hatta bu gezimizin daha yararlı olması için konunun biraz da-ha temelini inelim ve o toplumdaki (**kanuna saygı**) kavramının böy-lesine köklü ve yaygın oluşunun nedenlerini öncelikle gözden ge-çirelim :

Bilirsiniz genel olarak **Hukuk**, bir toplum düzenini sağlayan kuralların bütünü olarak tanımlanır. Bu tanım, Hayalimizdeki Türkiye için de aynen geçerlidir. Fakat orada, bu düzeni sağlayacak kuralları taşıyan (Kanunlara), bir başka saygı, bir başka inanç ve itaat vardır. Bizde olmayan, bizde duyulmayan bu saygı, güven ve inanç acaba orada nasıl olmuşta gerçekleşmiştir?

1) Bu sorunun cevabı elbette tek bir nedene dayanmamaktadır. Fakat her işte olduğu gibi burada da başlangıçta seçilen yolun ve atılan adımın büyük rolü vardır. Daha açıkcası (**Kanun yapımcılar**)'ın, yasama yetkisini gerçekleştiren organların tutumu (Kanuna saygı) nin sağlanması ve yaygınlaşmasında en önemli etkidir. Evet Hayalimizdeki Türkiye'de de yasama yetkisi yalnız ve yalnız (**Türkiye Büyük Millet Meclisi**) nindir. Bu yetki orada da hiç bir kimse veya organ'a devredilemez; orada da hiç bir kimse veya organ, kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamaz.

Temel kurallardaki bu özdeşliğe rağmen Hayalimizdeki Türkiye'nin Büyük Millet Meclisi (Kanun yapma ve yaratma) konusunda çok daha bilinçlidir, tutarlıdır ve kararlıdır.

Herşeyden önce çıkartacağı kanunların (**Anayasaya aykırı olmaması**) na ayrı bir özen göstermektedir. Gerçi orada da Kanunların Anayasaya uygunluğunu denetleyecek bir (Anayasa Mahkemesi) vardır; fakat Büyük Millet Meclisi üyeleri çıkartılacak bir kanunun hem öz, hem biçim yönünden Anayasaya aykırı olmamasına, en az Anayasa Mahkemesi üyeleri kadar dikkat etmektedirler. Bu dikkat ve titizliğin, Yasama Organına ve onun eseri olan Kanunlara saygının doğuşunda ve devamındaki rolü asla küçümsenmemelidir. Aksi halde, Cumhuriyetin 50. yıl dönümü nedeniyle bizim Meclislerimizin kabul ettiği 1803 sayılı (Af Kanunu) nda olduğu gibi, iptal edile edile amacından dahi saptırılan bir yasanın hazin durumu ile karşılaşmak orada da mukadder olurdu.

2) Hayalimizdeki Türkiye'nin Büyük Millet Meclisi, ilk bakışta önemsiz gibi gözüken, fakat uygulamaya geçildikten sonra gerçek önemi anlaşılan bir başka konuda da çok titiz davranmaktadır. Bu başka konu (**Kanun Yapma ve Yazma Tekniği**) dir. Unutmayalım ki Kanun hazırlayan ve onun metnini kaleme alan kişiler bir gün göçüp gideceklerdir; fakat o kanunlar yaşayacaktır.

Eskilerin (**Kanun Sakfı**) dedikleri, Kanunların oturmuş bir (çatısı) ve (yapılış tarzı) vardır. Kullanılan kelimelerin belirli bir (anlamı ve yeri) vardır. Kanun'da yer alan her kelimenin, hatta her virgölün

o yere bilinçli olarak oturtulmuş olması gerektir. Bunun için de Meclislerdeki uzmanlardan oluşmuş (**redaksiyon komitesi**) çıkacak kanunların dilini, kullanılan sözcük ve deyimlerin benimsenen anlam ve amacını titiz bir incelemeye tâbi tutmakta, mânada ve yorumda ohengi sağlamaktadır. Bu titizliğin ileride çıkacak ve Kanuna saygıyı bir başka açıdan baltalayacak (kavram ve kapsam anlaşmazlığını) ne büyük ölçüde önlediğini belirtmekte yarar vardır.

3) Hayalimizdeki Türkiye'nin Büyük Millet Meclisi, toplumun ihtiyaç duyduğu kanunları (**zamanında**) çıkartmakla da gerçekteki Türkiye'mizden ayrılmaktadır. Orada politik tartışmalar, hesaplar ve oyunlar, toplum düzeninin, sosyal refahın, ekonomik kalkınmanın gerektirdiği kanunları zamanında çıkartmaya asla engel teşkil etmemektedir. O Türkiye'de, bir dönemden diğerine aktarılan ya da tamamıyla kadük olan kanun tasarılarının sayısı on parmağı geçmeyecek kadar azdır. O Türkiye'de, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve yenisinin çıkmasına imkân sağlamak için iptal kararının yürürlük tarihini 6 ay sonrasından başlattığı konularda bu süreyi aşma ve ortaya bir kanun boşluğu çıkartmak gibi problemler hiç bir vakit doğmamaktadır. O Türkiye'nin Büyük Millet Meclisinde, bilinçli ya da bilinçsiz olarak çoğunluk sağlanamadığı için memleketin dertlerine deva olacak kanun tasarılarının aylar ve aylar boyunca gündemde kaldığı görülmemektedir.

4) Nihayet, Hayalimizdeki Türkiye'nin Büyük Millet Meclisi, kanunların (**gerekliliği ve sürekliliği**) konularında da çok titiz ve hassas davranmaktadır.

Eski bir Osmanlı Paşası'na mal edilen (Ne demek kanun yok; yok kanun, yap kanun) sözünde olduğu gibi keyfe göre, kişiye göre, hatta belli bir gruba ya da politik hesaba göre kanun çıkartmak olanaksızdır.

Hukuk Dünyasında yerini alan bir kanunun (**sürekliliği**) de, en az gerekliği kadar önemlidir. Özellikle temel kanunlarda çok büyük bir zorunluk olmadıkça değişiklikler yapmak, hele yasaklamalarla ilgili olanları bir süre yaşatıp, sonra kaldırmak, kişilerin (Kanuna itaat ve saygı) duygularını korkunç şekilde baltalar. Eğer vatandaşta (bu kanunla getirilen yasaklama da, bir yaz yağmuru gibidir, çok sürmez geçer) kanısı doğarsa ve bu kanı yaygınlaşırsa orada (Kanun hâkimiyeti ve Kanuna saygı) maalesef artık kalmamış demektir.

Bu nedendir ki Hayalimizdeki Türkiye'nin Büyük Millet Mec-

lisi, bir kanunu değiştirirken ya da kaldırırken onu kabul ettiği sırada gösterdiği titizlikten belki daha da çok titiz davranmaktadır. Bu sayede de Kanunların sürekliliği inancı o toplumda öylesine yerleşmiş ve oturmuştur ki, Kanun bir yasaklama veya yeni bir yüküm getirmiş ise o yaşığın ve yükümün sürekli olacağı, zaman kazanmakla, savsaklamakla kimsenin bu yasak ya da yükten kurtulamayacağı kanaati kesin ve genel şekilde doğmuştur.

Halbuki yaşadığımız Türkiye’de böylesine bir kanaatin doğmasına ve yerleşmesine ne kadar çok muhtacız...

II — «Kötü kanun yoktur, kötü uygulama ve uygulayıcılar vardır» sözünü belki duymuşunuzdur. Bu sözün tümü değilse de bir yönü doğrudur. Elbette kötü kanunlar vardır. Toplum düzenine, sosyal adalete ve refaha, ekonomik kalkınmaya, insan haklarına, millî demokratik, lâik ve sosyal hukuk devleti kavramlarına ve Cumhuriyetin temel ilkelerine ters düşen ya da tam uymayan kanunlar kötü kanunlardır.

Fakat amacıyla, hükümleriyle, ideal sayılan kanunlar bile, eğer bilgi ve niyet açılarından yetersiz ve kötü uygulayıcıların elinde kalırsa kötü kanun durumuna düşer. Yukarıdaki söz işte bu ihtimali dile getirmek amacıyla söylenmiştir ve işte bu yönünden bakılınca doğrudur.

Yaşadığımız Türkiye ile Hayalimizdeki Türkiye arasında bu açıdan da maalesef aleyhimize büyük farklar vardır. Bunların neler olduğunu ve sebeplerini şimdi birlikte saptayacağız :

1) Hangi ülkede olursa olsun, hangi ortamda ve şartlarda yaşıyor bulunursa bulunsun (insanoğlu) nun bazı ortak vasıfları vardır. Etten ve kemikten oluşmuş bir yaratık olmasının ürünü sayılabilecek bazı zaafırları mevcuttur. Belki eğitim tarzı kişileri bu açıdan da kuvvetlendirebilir ama o zaafırlardan tümü ile kurtulmalarını sağlayamaz.

Unutmayalım ki herkes kahraman değildir. Herkesin medenî cesaret sahibi olması da beklenemez. Sorumluluk anlayışları farklı, önlerine serilen değişik önerilere dayanma güçleri değişik olan kişilerin Yargı Organları’nda da görev almaları doğaldır. Önemli olan o kişileri görevlerini kötüye kullanmalarına sebep olacak zorlamalarla karşı karşıya bırakmamaktır. Başka bir deyimle onları kahramanlığa mecbur etmemek, insan olarak mayalarında var olan zaafırlarıyla mücadeleye sürüklememektir. Yaşam savaşında ve yarınla-

rını güvence altına alma çabalarında onları yalnız bırakmamak, bu savaş ve çabalarında başarılı olmaları için ellerindeki yetkililerden yararlanma düşüncesine onları itmektir.

İşte Hayalimizdeki Türkiye'de konu evvelâ bu açıdan ele alınmıştır.

Gerektiğinde bir kişiyi idama mahkûm etmek, gerektiğinde, bir tüccarın iflâsına karar vermek, yerine göre milyonlarca liralık bir tazminat davasını hükme bağlamak; hülâsa insanoğlunun canına, malına, özgürlüğüne, özel yaşamına dair en ağır müeyyideleri uygulamak yetkilerini kendilerine bıraktığı hâkimlerini, toplum içinde şanına, şerefine yakışır ölçüde maddî imkânlarla donatmış, onların yarınlarını tam bir güvence altına almıştır. Sonra da bu görevi üstlenen yargıçlarından tam bir tarafsızlık içinde, sadece kanunların ve vicdanının emrine tâbi olarak Adaleti gerçekleştirmelerini istemiştir.

Hayalimizdeki Türkiyenin Yargıcı, bu nedenlerle kendisinden emindir, yarınından emindir; önüne serilecek menfaatleri bir anda itebilecek güç ve karaktere sahiptir. Çözmek, sonuçlandırmak durumunda olduğu davaların sayısı da çalışkan bir kimsenin altından kalkabileceği miktarı asla aşmamaktadır. Onun tek kaygusu ve amacı hakkı sahibine teslim etmektir. Adaleti süratle ve isabetle gerçekleştirmektir.

Hayalimizdeki, Türkiye'de yaşayanlarda şu kanaat yaygındır: Bir anlaşmazlık konusu mahkemeye intikal ederse, oradan mutlaka en âdil ve en doğru karar, en süratli bir şekilde çıkar. Haksızı umutlandıracak, ya da cesaretlendirecek hiçbir neden yoktur o Türkiye'nin Yargıçlarında ve Mahkemelerinde...

Bu yaygın kanaat, vatandaşın da daha dikkatli ve daha dürüst olmasına sebep olmaktadır. Yaşadığımız Türkiye için bazan söylenen «Bu ülkede davalı olmak, davacı olmaktan çok daha iyidir» sözünün Hayalimizdeki Türkiye'de asla yeri olmamıştır. Oysa bizde davalar öylesine uzamaktadır ki, çok vakit sonucunu görmeye davacının ömrü dahi yetmemektedir.

2) Hayalimizdeki Türkiye'nin hiçbir yargıcı dosyayı okumadan, onu iyice incelemeyen duruşmaya çıkmaz. Bu sayede de, Usul Kanunlarının açıklarından yararlanarak davayı gereksiz yere uzatmak isteyen davalıya ya da vekiline fırsat bırakmaz. O diyarın yargıcı kararlarını verirken adalette isabetle süratin atbaşı gittiği inancını

taşır ve bu inanç içinde gerçeği arayıp bulur.

Bütün bunların sonucu olarak da orada vatandaşlar, ancak zorunluluk halinde mahkemeye başvurma alışkanlığına erişmişlerdir. Bu alışkanlık mahkemelerdeki dosya sayısını da önemli ölçüde azaltmıştır. Yüreklerde ve düşüncelerde (mahkemeler, yalnız ve yalnız hakkın ve haklının sesini dinler) inancı kökleşmiştir. Ne politikanın, ne çeşitli menfaat ve kazanç tekliflerinin, ne de başka bir câzibenin Yargıcı hak bildiği yoldan döndüremeyeceği inancı şuurlarda yerleşmiştir. Evet onun için Hayalimizdeki Türkiye'de (**Adalet mülkün temelidir**) sözü, gerçek anlamını bulmuştur.

III — Hayalimizdeki Türkiye'de de, **siyasal partiler** yine demokratik parlamenter rejimin temel taşları, vazgeçilmez unsurlarıdır. Fakat oradaki partiler için amaç sadece «iktidara gelmek» değildir; iktidar onlar için ancak «millete hizmet verebilme» yolunu açan bir imkândır. Oraya gelmek kadar gitmek de doğaldır. Çünkü iktidar değişimi bir nöbet değiştirme gibidir. Muhalefet de iktidar kadar önemli ve şerefli görev ve sorumluluklarla yüklüdür. Hayalimizdeki Türkiye'de iktidara gelen bir parti, daha ayağındaki tozu bile silmeden, kendisinden önce iktidarda hizmet vermiş olan partiyi, o partinin yaptıklarını kötülemlerle işe başlatabilir; birden biri çıkartarak sığır etmez, bire bir katarak milletçe kalkınmanın sırrını arar ve uygarlık yarışmasında mesafeler almaya devam eder; muhalefete geçen parti de iktidarı alan partiyi hemen başarısızlıkla ithama kalkmaz; ona hizmet verebilmesi için zaman ve şans tanır ve O'nun her yaptığı işi mutlaka (kötü gösterme) gafletine düşmez; yıkıcı değil, yapıcı bir zihniyetle uyarı ve eleştirilerde bulunur. Ve aralarındaki ilişkiyi, diyalogu birbirine dargın, birbirine düşman iki kişi gibi kesip atmaz: aksine gerektiğinde «asgari müştereklerde, yâni müşterek noktalarda» birleşerek Vatan ve Millet'in bölünmez bütünlüğünü, uğrunda can verdiğimiz İstiklâl ve Cumhuriyeti, dıştan gelecek tehlikelere karşı olduğu gibi içteki tehlikelere karşı da Atatürk Milliyetçiliğinin ışığı altında tek bir kalp, tek bir yumruk gibi savunurlar.

Hayalimizdeki Türkiye onun için yarınlarından emindir, onun için bugünü huzur ve güvenle doludur; onun için orada yalnız «mutluluk» şarkıları duyulmaktadır.

IV — Şimdi biraz da sizlerle, Hayalimizdeki Türkiye'nin (**Vatandaşları**) nı izleyelim. Onların toplum içindeki davranışlarını, birbirleriyle ve Devletle olan ilişkilerini gözetleyelim :

1) Bir umut ve amaç olarak gönüllerimizde ve fikirlerimizde

yerleşen O Türkiye'nin bireyleri, yurdunu kendi evi olarak görmektedir. Bir kimse nasıl evinin içini kirletmekten çekinir ise, yurdunun sokaklarını da kirletmekten -en az o ölçüde- çekinmektedir.

Bu, öylesine köklü bir alışkanlık olmuştur ki; sokağa değil bizzat bir sigara atmak veya tükürmek; başkalarının atmalarına ya da tükürmelerine de müsamaha edilmemekte, fırsat verilmemektedir.

O Türkiye'de toplumun düzenini ve temizliğini vatandaş evvelâ kendisi gerçekleştirme çabasıdadır. Belediyeye ve devlete ancak kendi ilgisinin, dikkatinin ve gücünün yetmediği yerlerde ve zamanlarda başvurmaktadır.

2) Hayalimizdeki Türkiye'de «**Nemelâzımcılık**» diye de bir şey yoktur. Nemelâzımcılık, kendisine zarar vermez görünen olaylarla, kendisine yarar sağlamayan durumlarla ilgilenmemek, onlara sırtını çevirmektir.

Oysa bizi ilgilendirmediğini sandığımız için göz yumduğumuz, karışmadığımız, önlemeye çalışmadığımız bir olayın, bir kusurlu davranışın, yarın daha korkunç ve daha zararlı biçimde kendimize yöneltileceğini bildiği için o Türkiye'nin hiç bir ferdi (Nemelâzımcı değil) dir. Hayalimizdeki Türkiye'de herkes, her karış toprağında şehit kanı kokan bu aziz vatanın gerçek sahipleri olmanın bilincinde ve bu toplumun ancak düzen içinde ilerleyebileceğinin inancındadır.

3) Vatandaş orada, **başkalarının haklarına saygılı, kendi hakkına da sahiptir.** Kimsenin hakkını yememekte, kimseye de hakkını yedirmemektedir. Çünkü haklara ve hürriyetlere devamlı olarak sahip olmak, onlara lâıyk olmakla mümkündür. Lâıyk olmanın ilk şartı ise hakkına ve özgürlüğüne sahip çıkmaktır.

4) Vatandaşlar **birbirinin inancına saygılıdır.** Bu inanc ister politik olsun, ister dinî olsun, kimse kimseye kendi siyasal eğilimini ya da vicdanî ve dinî kanaatini zorla kabul ettirmeye çalışmamaktadır. Fikre yalnız fikirle karşılık vermekte; ama fikre karşı zor kullanmayı asla düşünmemektedir.

5) Vatandaş ile Devlet arasındaki ilişkiler ise tam bir **(gerçekçilik)** içinde düzenlenmiştir. Devletten hizmet isteyen vatandaş, Devlete hizmet etme olanağını sağlayacak vergisini muntazaman ödemektedir. Fakat Devlet de vatandaştan talep ettiği vergiyi gerçeklere uyan bir ölçüde istemektedir. Hayalimizdeki Türkiye'de idare edenle edilenler arasında **(bugün git, yarın gel)** sözlerinin yeri hiç yoktur. İdare eden de, edilen de tam bir (görev şuurunun ve sorum-

luluğunun içinde) olarak yarınlarımıza güven ve huzur içinde bakmaktadır.

Orada vatandaş, rüşvet almak kadar rüşvet vermenin de bir suç ve ahlâksızlık olduğunu bilmektedir. Bu nedenle de kendi çıkarını Devletin memuruna rüşvet vererek gerçekleştirmenin en az o rüşveti alan memur kadar kendisini alçaltacağı bilinci içinde bulunmaktadır.

Vatandaş, ülkesindeki zengini kıskanmamakta, ona karşı düşmanlık hissetmemektedir. (Bende yok, onda da olmasın) parolası yerine, (Onda var, bende de olacaktır ve olmalıdır) parolasını kullanmaktadır. Bu parola Devlet Yöneticilerinin de amacının ifadesi olunca toplumdaki hayat standardı alabildiğine yükselmekte ve ülke yokluk ülkesi değil, varlık ve bolluk ülkesine dönüşmektedir.

6) İşçi ve İşveren İlişkileri Hayalimizdeki Türkiye'de bambaşka bir zihniyet içinde düzenlenmiştir. İşverenin işçiyi sömürmesi ya da işçinin işvereni baltalaması o Türkiye'nin yaşamında mümkün değildir. Çünkü devlet (sosyal adaleti) gerçekleştirecek mevzuatı her iki kesimin ortak çıkarlarını dengeli bir şekilde gözeterek düzenlemiştir; işçinin işverensiz; işverenin de işçisiz olamayacağı inancı ve bilincine herkes erişmiştir. O Türkiye'de sendikacılık, sendika yöneticilerini güçlendirmek ve maddeten kuvvetlendirmek gibi amaçlara yaramamaktadır. Oradaki sendikalar yalnız işçinin ve işin yararı ve yarını için çaba sarfeden bir gerçekçilik örneğini vermektedir.

Hulûsa, Hayalimizdeki Türkiye'de öylesine tatlı, öylesine ılımlı ve şuurlu bir hava vardır ki orada ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın doruğuna yaklaşmış, çağdaş uygarlık yarışmasında Türkiye ve Türk Milleti kendisine yaraşır derecesini almış; Ülkesi ve Milletiyle bölünmez bir bütün olarak özgürlükçü parlamenter demokratik rejimin tüm nimetlerini toplamanın mutluluğuna erişmiştir.

V — Aziz arkadaşlar, hayalimizdeki Türkiye'nin erişmiş bulunduğu o refah, o huzur, o güven ve kalkınma yaşadığımız Türkiye'de de niçin olmasın?

Sairin «Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır; toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır» mısralarında canlanan ecdadımızın, şehitlerimizin aziz ruhları neden sızlasın? Neden evlâtlarımızın, kardeşlerimizin, öğrencilerimizin kanları beyhude yere dökülsün?

Unutmaki bugün siyasî inançlarına ters düştüğü için, sanki bir düşman imişcesine, gözünü kırpmadan üzerine ateş ettiği o genç,

senin kanını taşıyor, senden bir parçadır; dışarıdan gelecek tehlikeleri ancak onunla birlikte, ona sırtını dayayarak ve onunla omuz omuza vererek defedebilirsin.

Senin heyecanını, senin tertemiz duygularını, sömürenler olabilir. Dışarda ve içerde bilinçli ya da bilinçsiz senin gençliğinden, senin öğrencilik sıfatından yararlanmak isteyenler çıkabilir. Bir ve beraber olduğun zamanlarda gücüne karşı gelinemiyeceğini tarihte denemiş olan düşmanların seni bölmeyi, parçalamayı ve birbirinize düşürerek yenmeyi amaç edinmiş bulunabilir. Bu oyuna sakın gelmeyin.

Genç arkadaş, fikre yalnız fikirle karşı koy. Özgürlüğünün, karşındakinin özgürlüğü ile sınırlı olduğunu unutma. Ve bugün için asıl görevinin üniversite öğrenciliği olduğunu bir an bile hatırlanarak çıkartma. Sana pek câzip gelen ya da öyle gösterilen konuların çoğunun gerçek yüzü sana sunulduğu ya da tanıtıldığı gibi değildir. Onlarla uğraşmak belki daha kolaydır; belki daha çekicidir; ama hem yeteneklerin henüz onları doğru olarak çözme derecesine erişmemiştir; hem de erişmiş olsa bile, seni ilk amacından, yani Üniversiteden yıl kaybetmeden iyi bir şekilde yetiştirmek ve başarıyla mezun olmak amacından uzaklaştıracak uğraşılardır. Bu yılların değerini şimdi pek anlamıyabilirsin; ama iş işten geçtikten sonra da onları tekrar değerlendirmek olanağından artık yoksun olursun.

Ve işin hazin yönü, bugün seni teşvik edenler, senin üniversite öğrenciliğinden yararlananlar, işleri bittikten sonra belki seni tanımakta bile güçlük çekerler. Halk şairinin «**ağlarsa anam ağlar, gayrisi yalan ağlar**» dediği gibi yine senin için o zaman da gözyaşı dökecek olanlar, tüm umutlarını sana bağlamış olan anan, baban ve kardeşlerin olacaktır.

VI — Kayseri Üniversitesinin ilk öğrencileri olmak onurunu ve sorumluluğunu taşıyan genç arkadaşlar, sizlere sesleniyorum : Bu onurun ve sorumluluğun idraki içinde olunuz. Orta Anadolu'nun bu zekâ fışkıran yöresinde gelecek kuşaklara örnek olacak bir davranışın sahipleri olmaya çalışınız.

(Hukuk) kişilere, toplum içinde haklarına sahip çıkabilme bilinci ile gücünü ve haklara saygılı olma faziletini kazandırır.

(Hak) ise hukukun tanıdığı ve koruduğu menfaatler olarak tanımlanır. Her hakkın belli bir amacı vardır. O amaç aynı zamanda hakkın kullanılma biçiminin sınırınıdır. Amacına yönelik olmayan, amacından saptırılan kullanımlar, hakkın kanunca korunmaya lâyık men-

faat olmaktan çıkması, kısaca (Haksız) bir davranış sayılması sonucunu doğurur.

Bu nedenlerle sizlere tanınan hakları amaçlarından saptırmayınız ve amaçları dışında kullanmayınız.

(Dürüst) lükten hiçbir zaman uzaklaşmayınız, Haklarınız kadar **(görevleriniz ve sorumluluklarınız)** in da bulunduğunu bir an bile hatırlanıza çıkartmayınız.

Her şeyden önce bir **(öğrenci)** olduğunuzu unutmayınız. Kayseri Üniversitesine kaydolunmakla, kendinize, ailenize, vatan ve milletinize karşı birçok görevleri yüklenmiş bulunuyorsunuz. Bu görevlerinizin başında derslere muntazaman devam etmek, iyi çalışmak ve yıl kaybetmeden Fakülteden mezun olmak gelir. Sizin ilk ve asıl hedefiniz budur. Bu hedeften uzaklaştığınız ölçüde, kendinize, ailenize zararlı olursunuz. **Biliniz ki, vaktinden önce koparılan meyve acıdır, yenmez.**

Sizlere bugün (Hayalimizdeki Türkiye) olarak tanıtmaya çalıştığım Türkiye, gerçekte **(İdealimizdeki Türkiye)** dir; **(Hedefimiz olan Türkiye)** dir. Bu vatanın birer evladı olarak hepimiz bu hedefe bir an önce erişmek gereğinin idraki içinde, tutum ve davranışlarımıza yön vermek zorunluluğundayız.

Bu büyük davanın gerçekleşmesinde öğreticisi ve öğrencisiyle bir bütün olarak **Kayseri Üniversitesi**'nin kendisine düşen gayreti ve anlayışı fazlasıyla göstereceği ümit ve temennisi içinde hepinizi yürekten kutlar, Üniversitemizin vatan ve millete hayırlı, uğurlu ve verimli olmasını dilerim. 7 Ocak 1980

Prof. Dr. Feyzi N. FEYZİOĞLU

